

Троян Є.*

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ УГОД У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ЄС

Транспорт є надзвичайно важливою галуззю господарства Європейського Союзу як регіонального інтеграційного об'єднання і складовою перевезень вантажів та пасажирів.

Європейська економічна інтеграція у сфері транспорту здійснюється на принципах міжнародного економічного права, що стосуються ринку транспортних послуг як однієї з галузей міжнародної економіки, а також шляхом запровадження спільної транспортної політики (СТП), яка віддзеркалює наднаціональний характер європейської інтеграції. Правовими засобами, що забезпечують здійснення СТП, виступають акти органів Євросоюзу та міжнародні договори, учасниками яких є держави-члени Євросоюзу і треті країни.

Актуальність теми дослідження зумовлена також недостатнім ступенем її наукової розробки в доктрині міжнародного права.

Міжнародні автомобільні перевезення здійснюються на основі укладених конвенцій і угод. До їх числа належать Конвенція про врегулювання авторуху між країнами, встановлення технічних умов автомашин у міжнародному сполученні, прав управління автомобілем, уніфікації сигналів на автодорогах 1926 р., а також Конвенція про врегулювання авторуху між країнами 1949 р. З метою розвитку автомобільного транспорту, захисту інтересів автотранспортних об'єднань у міжнародних організаціях, сприяння дослідним роботам з технічного розвитку, експлуатації та економіки автомобільних перевезень була створена Міжнародна спілка автомобільного транспорту (1947 р.), а для координації діяльності автотранспортних підприємств та об'єднань, що функціонують при залізницях, — Спілка автодорожних служб залізниць (1950 р). Зростання автомобільних перевезень вантажів і пасажирів зумовило необхідність активного укладення угод між країнами. Практично всі країни уклали такі угоди із сусідніми державами.

У зв'язку з розвитком глобальної логістики зростає об'єм міжнародних автомобільних перевезень через кордони декількох держав. Для полегшення перетину кордонів автотранспортним засобом без повного огляду вантажу застосовується міжнародний документ — книжка МДП (Carnet TIR).

Таке автомобільне міжнародне перевезення регулюється митною конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП від 14 листопада 1975).

Відповідно до Конвенції, при виконанні міжнародних перевезень автомобільним транспортом необхідно мати певні документи, зокрема Книжку МДП (міжнародні дорожні перевезення або TIR-Carnet – Transport Internationaux Routiers) і Свідоцтво про допущення автотранспортного засобу до міжнародного перевезення вантажів під митним печатками і пломбами.

Зокрема, при використанні TIR Carnet автоперевізникові немає необхідності вносити заставні платежі при транзитному проїзді через території іноземних держав, або при проходженні від прикордонного пункту до митного пункту місця призначення, де буде проведено митне очищення вантажу.

* студентка 4 курсу відділення «міжнародне право» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: ас. Смирнова К.В.

Автоперевізник також звільняється від митного супроводу. При більшій дальності перевезення, із збільшенням кількості меж, що перетинаються, економічний ефект від застосування TIR-Carnet зростає.

Найбільш значуща «Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і багажу» (CVR в латинському написанні). Головне її призначення - збільшення безпеки такого виду перевезень. Конвенція передбачає введення уніфікованого договору, чіткого переліку документів, потрібних для міжнародних перевезень пасажирів і багажу, встановлення суворих меж відповідальності перевізників, спрощення самого процесу здійснення міжнародних автомобільних перевезень. Підписаний в 1978 р. протокол до конвенції полегшує процедуру фінансової компенсації, що виплачується пасажиром, для чого введено поняття Спеціального права запозичення (СПЗ) міжнародного валютного фонду як розрахункова грошова одиниця, визначені умови використання компенсацій.

Набагато більш значуща «Конвенція про митні пільги для туристів». Під такими розуміються по суті всі мандрівні іноземці. А точніше, будь-яка особа, «яка вступає на територію якої-небудь Договірної держави, окрім тієї Держави, в якій ця особа зазвичай проживає, і залишається там не менше 24 годин і не більше 6 місяців протягом будь-якого дванадцятимісячного періоду, з дозволеною метою, окрім мети іммігрувати, як те: з метою туризму, розваги, спорту, або лікування, або за сімейними обставинами, або для релігійного паломництва, або з діловими цілями». Конвенція направлена на розвиток міжнародного туризму за допомогою спрощення процедур митного оформлення на межах, тимчасового безмитного ввезення особистого майна «туристів» і скорочення простою автотранспорту, для чого визначаються поняття «Особисті речі», умови і ліміти (для таких категорій, як, наприклад, тютюнова продукція, алкоголь, сувеніри) їх безмитного ввезення. І хай підписана в 1954 р. конвенція дещо застаріла (у ній, наприклад, в числі спеціально перерахованих предметів особистого користування значиться і «один переносний грамофон з десятьма пластинками»), зате за станом на 1 жовтня 2007 р. до неї приєдналися 84 держави, включаючи майже всі країни ЄС, Швейцарію, Канаду, США, Японію, Ізраїль. У СНД, на жаль, - тільки Росія.

Якщо ж розглядати тільки Євросоюз, то тут процес законотворчості йде повним ходом, бо найважливішим напрямом європейській інтеграції в області транспорту стало формування єдиного правового поля, що забезпечує функціонування спільного ринку транспортних послуг. Достатньо ефективна система правового регулювання ЄС включає п'ять видів актів, що приймаються різними інститутами ЄС, ключовими з яких є директиви ЄС.

Головними документами, що регламентують розвиток міжнародних автомобільних перевезень пасажирів, є директиви Ради Європейських співтовариств (ЄС) № 684/92 від 16.03.1992 про єдині умови перевезень пасажирів автобусами в нерегулярному повідомленні (з доповненням від 11.12.1998 р.) № 12/97 від 11.12.1997, що визначають умови, при яких перевізники-нерезиденти можуть надавати послуги з дорожнього перевезення пасажирів між державами - членами ЄС, а також № 96/26/ЄС від 29.04.1996 по допуску до автомобільних перевезень вантажів і пасажирів і взаємному визнанню.